

החובל פרק שמיני בבא קמא

פ"ט.

עין משפט
נר מצוה

והרי היא חספיו. דאי ודאי נתגרשה ע"י עדים אחרים כי משתכחי הכך עדים וזממין הוו משלמין לה כל כתובתה דהא צעו לאפסודי כולה מינה דקאמרי נתן לה אבל השתא שמה אינה עמידה לטוול כתובתה לעולם שמה תמות וירשנה בעלה ונמלא שלא היו מפסדין

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והרי היא תחתיו ומשמשותו ונמצאו וזממין אין אומרים ישלמו כל כתובתה אלא טובת הנאת כתובתה איזהו טובת הנאת כתובתה ^אאומדין כמה אדם רוצה ליתן בכתובה של זו שאם נתארמלה או נתגרשה ואם מתה יירשנה בעלה ואי סלקא דעתך ליתא לתקנת אושא אמאי יירשנה בעלה תובין כתובתה לגמרי אמר אבוי אם אמרו בנכסי מלוג יאמרו בנכסי צאן ברזל אמר אבוי טובת הנאה * הואיל ואתא לידן נימא בה מילתא טובת הנאה לאשה הויא דאי ס"ד לבעל הויא לימרו לה עדים מאי אפסדינג אי הות מובנת לה לטובת הנאה בעל הוה שקיל מינג אמר רב שלמן משום דאיכא רווח ביתא אמר רבא *הלכתא טובת הנאה לאשה ואין הבעל אוכל פירות מאי טעמא פירא תקינו ליה רבנן פירא דפירא לא תקינו ליה רבנן כי אתא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע מבי רב אמרי תנינא לתקנת אושא העבר והאשה פניעתך רעה החובל בהן חייב והם שחבלו באחרים פטורין * ואי ס"ד ליתא לתקנת אושא תובין נכסי מלוג ותתן ליה ולטעמך נהי נמי דאיתיה לתקנת אושא ולא מצוי מוזבנה לגמרי תובין לנכסי מלוג בטובת הנאה ותתן ליה אלא דלית לה ה"ג דלית לה ותובין כתובתה בטובת הנאה ותתן ליה הא מגי רבי מאיר היא דאמר ^אאסור לו לאדם שישא את אשתו אפילו שעה אחת בלא כתובה וטעמא מאי כדאי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה הכא לא מגרש לה דאי מגרש לה אתו הגך דובני גבו לה לכתובתה מיניה אלא טובת הנאה

אזתה כלום לפיכך אין אומרים ישלמו לה כתובתה אלא אומדים כמה אדם רוצה ליתן לה מיד בכתובתה על הספק שאם נתארמלה או נתגרשה יעלנה הוא ואם תמות יירשנה בעלה והוא יפסיד מה שנתן ומים הללו יתנו לה העדים לטובת הנאה זו מפסדין אותה מיד שאם תצא למוכרה בטובת הנאה זו לא תוכל. טובת הנאה כלומר דבר מועט: אם אמרו בנכסי מלוג. שמוכל למוכרן ואין צבעל מויליא מיד הלכות שהרי אם פיתחו פיתחו לה ואם הומירו הומירו לה: יאמרו בנכסי צאן ברזל. בכתובתה דהיינו דנוינא שהניקה לו בשומא מצית אביה וכוונתן אותה בכתובתה ומקבל עליו חתן אחריות ואם פיתחו פיתחו לו ואם הומירו הומירו לו כדאמרין [בציטמות בללמנה לכהן גדול (דף ק"א)]. נכסי צאן ברזל נכסים העומדים באחריות המקבל לשלם כעין צרול זה שהוא קשה להיות פוחת והתם ודאי לא מצי נוטלין נוח לאשה למוכרה בחייה כדי שתהא פרנסתה מנויה ציתה צריות: ואין צבעל אוכל פירות. לא אמרינן יקח בהן קרקע והוא אוכל פירות: ומילי לא משפעדי. לניק: וחזי המוכר ומחול לו מחול. הלכך אי אמרינן לה תזבן מפסדינן ליה ללוקח דהיא הדרה ומנחה לכתובתה לבעל הואיל ועל כחה היא מוכרתה: ה"ג

גליון הש"ס

גמ' הואיל ואתא לידן. שנת דף פא ע"ב ושי"ב: תוס' ד"ה כל וכו' דעמדין ג' אינו מועיל בכתובה. עיין גליון דף ע"א תוספות ד"ה אמטלנלין:

מוסף רש"י

ליתן בכתובה של זו. מספק, שאם נתארמלה או נתגרשה. יעלנה לוקח, ואם מתה יירשנה בעלה. ויפסיד משומי (מכות ג.) המוכר שטר חוב לחבירו. שחייב לו ליה למלוה ממון ומכר לו המלוה את שטר ליד לוקח ומכרו לו וכמו לו ק"י ק"י אינו וכל שפנייה, אי נמי כדפסקין התם (ב"ב ע"ג.) הלכתא איתיה נקטת במסירה (רשב"ם ב"ב קס"ח.) וחזר ומחלו. המוכר שהוא מלוה ממנו ללוה, מחול. דלמא ליה ליה ללוקח לאו בעל דברים דדיי את (כתובות פ"ח) דלא מכר לו לאשתי לתי אלף כל זכות שבעה לדי, ולא עדיף האי לוקח ממלוה דלמי משתמי דמלוה ומיהו משומי יחזיר לו מוכר ללוקח, דהא הלכתא היא דדייקין דינא דגרמי וזה הפסד משומי כסוף שערותיו של חבירו, דקיימא לן דחייב, משום שבעה נכסיה רפסו לרב אפי' זאבני מיניה כי כסופא ללמא (רשב"ם ט"ו.) ואפילו יורש. של מלוה, מחול. שאלה לא נמחייב ללוקח כלום אלא מחמת תיכור והרי ומכר אללו (קדושין פ"ח.) ומכר הוא דלא אלים כח של לוקח במה שמסגר לו שטר המלוה אלף לזכות תבואה וכו' כמקום תבואה או חוב, אך לא עיקר שערותיו מן המלוה, וקרינא פיה עבד ליה לאש מלוה ויכול למחול שערותו (רשב"ם ט"ח.)

כגון טובת הנאה לכתובה וכגון גונב ולד זהמת מלוג דמשלם כפל לאשה כדאמרין בריש האשה שנפלו לה נכסים (כתובות דף ע"ג.) משום דלא תקינו ליה רבנן פירא דפירא אלא פירא דפירא דלמי מגופיה כגון ולד ולדנת זהמת מלוג פשיטא דתקינו ליה רבנן כדמתן לעולם הוא אוכל פירי פירות ונראה דפירי דפירי לא תקינו ליה רבנן דהא לא הוי כי האי דהכא דהיינו דמשלם כפל לאשה נראה דבאזו כפל ילקח קרקע והוא אוכל פירות ונראה נמי דכ"ש גונב זהמת מלוג עגמה דמשלם כפל לאשה: **טעמא מאי שרא תהא קה בעיניו להוציאה.** ומיניה דכריש א"ע"פ (כתובות ד' ד'): משמע ללא היינו טעמא דר"מ גבי הא דמתן רבי מאיר אומר כל הפוחת לזמנה ממאמץ ולאמנה ממנה הרי זה צעילתו צעילת זנות ודייק בגמרא כל הפוחת אפילו צנחנה אלא קסבר תנאו צעל ואית לה ויבין דלמא לה לית לך אלא מנה לא סמכה דעמה והוי צעילתו צעילת זנות הא שמעינן ליה לר"מ דדרכנן תנאו קיים משמע דמשום שיש לה ולא סמכה דעמה כשאמר לה לית לך אלא מנה הוא דהוי צעילתו צעילת זנות הא אם הוה תנאו קיים ולא היה לה כלל לא היה צעילתו צעילת זנות וי"ל דכ"ש אי תנאו קיים ולית לה דהוי צעילתו צעילת זנות אלא התם דייק דקסבר תנאו צעל מלוא קמני צמולה שאין לה מאמץ ולאמנה שאין לה מנה כו' ש"מ דה"ק כל הפוחת אפי' באותו ענין שיש לה כגון כסוף ביאה דאמר התם כסוף שמעתי דדברי הכל אינה מוחלת וי"ל דלשון כל הפוחת משמע שהוא פוחת זה וכסוף ביאה אין יכול לפחות אלא היא פוחתת לעצמה ולא שייך לשון פוחת אלא צנחנה אי נמי מדנקט כל דייק: **ב"ב** דגבי בעיה ודאי מחלה. וא"ת ותזבין לבעל גופיה ומיחזי ליה לנחבל וי"ל שנחבל וי"ל יכולה למחול האמר כר"מ דאמר לשהות עם אשתו בלא כתובה אסור וא"ת והיאך יכולה למחול האמר בריש א"ע"פ (כתובות דף ט"ו.) דכסוף ביאה יכולה למחול וכ"ת דכתבה ליה התקבלתי הא משמע דפרק נערה (שם דף ט"א.) דלר"מ אפי' בהתקבלתי אין יכולה למחול וי"ל ה"מ בתחילת הסוגיא אבל לפי המסקנא דהתם דמפליג ר' יהודה בין כתבה ליה התקבלתי ה"ה לר"מ וא"ת ואתי האך תמחול הא מוקמינן לה כר"מ דאמר אסור לשהות עם אשתו בלא כתובה וי"ל לאחר שתמחול יחזור ויכתוב לה כתובה ועי"ל דאפילו א"ת שאין יכולה למחול צעודה תחתיו אכתי יעשה קנוינא ויגרשנה ותמחול לו וא"ת יחזור וי"ת כיון דאתי כר"מ דדאין דינא דגרמי א"כ לא תהא רשאה למחול מפני שנתערך לשלם ללוקחות דאמר בהמוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ואמרין התם (כתובות דף ט"ו.) דלמלאן דדאין דינא דגרמי מגבי ביה דמי שטרע מעליא ומיהו מצי למימר דא"ת לא תחוש ותמחול כיון דהשתא ליה לה מדי לשלמי אע"ג לכשתתאלמן תנטרן לשלם יותר מ"מ חשיב ליה אטרוחי צ"ד דינא כדבי כיון דסוף סוף השתא מיהא לא משלמין מידי ולמאי דרגיל ר"ת לפרש דאין חייבת לשלם אלא מה שקבלה א"ת ט"פ ואין להאריך כאן בדבר זה הקשה הר"ר שמואל ב"ר חיים ותזבין כתובתה צעמדה שלשתן דלאו אין יכולה למחול כמו שרגיל ר"י לקדק מההיא דמינא בהאי מקדש (קדושין דף ט"ו.) התקדשי לי בשטר חוב או שהיה לו מלוה ציד אחרים והירשה עליהם רבי מאיר אומר מקודשת ותכמים אומרים אינה מקודשת ומסיק דבמלוה בשטר קמפליגי באשה סמכה דעמה דוכוילי עלמא אית להו דשמואל דאמר המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול וממלוה על פה פליגי דדרב הוה דאמר תנאו לפלוני צעמדה שלשתן קנה דרזנן לית להו שיעיל מעמד שלשתן במלוה אלא בפקדון ואם היה יכול למחול מהו חושש אי אית להו דרב הוה צמולה כיון דקבירא ליה דלא סמכה דעמה וסירך ר"י * דמעמד שלשתן אין מועיל בכתובה צעודה תחת בעלה כיון דעדיין לא ניתנה לגבות וא"ת ויכתוב שטרע בשמיה דלאו לא מצי מחלה כדאמר בהכותב (כתובות דף ט"ו.) והכא יחיא דשמה בעל לא ירעה אלא צמון גבי

כ"א א מ"י פ"ב מהל' עדות הלכה א סגן עשין קי טו"ח"מ סימן לח: ע ב טו"ש"ע א"ע סימן פה סעיף ז: ע"א ג מ"י פ"י מהלכות אישות הלכה י ופ"ד מהלכות מובל ומיך הלכה י"ח סגן עשין מח סימן ע טו"ש"ע א"ע סימן א סעיף ג וסימן קה סעיף א וטו"ש"ע ח"מ סימן סגן סעיף ז: ע"ב ד מ"י מהלכות מביה הלכה י ו"ע"ש סגן עשין פ"ב טו"ש"ע ח"מ סימן טו סעיף כג:

רבינו הנאל

אמר רבא הילכתא טובת הנאה לאשה ואין הבעל גורחיל פירות. מאי טעמא, פירא תקינו ליה רבנן לבעל, פירא דפירא לא תקינו ליה רבנן. ולא עברה הדין קרשיא ונרחיל. ואמי טוב, תנינא לתקנת אושא הא דתנן העבר והאשה פניעתך רעה והחובל בהן חייב, והן שחבלו באחר פטורין, ואי סלקא דעתא ליתיה תובין אושא, תובין מהימם ולאחר מיתה ותחייב ליה לנחבל. ולטעמך, תובין נכסי מלוג בטובת הנאה ותחייב רבנן לה להאי תקנת אושא. אמר רבא הילכתא טובת הנאה לאשה, פירי כלומר האשה תחת בעלה ומכרה כתובתה לאחד על דעת שאם נתאלמנה או נתגרשה יקח מה שבכתובתה עד גמרא, ואם תמחול היא לא יקח כלום. זה המכר יקרא טובת הנאה והדימים שלה הן, ואין לבעל לימור נקח בדמים קרקע ואוכל פירותיה כדון נכסי מלוג. ואי חייבת לה, לזבנוי לכתובתה בטובת הנאה ותחייב ליה, פירי נחבל. המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול בעלה כל לגבי בעלה

היא